

Η Ελλάδα σε γενική ύφεση

■ ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΣΧΙΖΑ

Ως προς το δεύτερο: Πλέον οι ΑΠΕ πάνε στη θάλασσα, γίνονται ΥΑΠ (8), επικίνδυνοι σταθμοί μπαταριών. Αλλά η εκμετάλλευση των πάντων θέλει τις θάλασσες να γίνονται και υποδοχείς ΠΟΑΥ (9) και τις παραλίες, πράγμα κανονικά εκτός συναλλαγής (στη θεωρία, στην πράξη δείτε τον νέο νόμο 5092/2024-ΦΕΚ 33/Α/4-3-2024), χώρους δεσμευμένους στην οικονομική εκμετάλλευση μεγαλοξενοδοχείων, μικροενοικιαζόμενων δωμάτων και κάθε μπαρ και επιχειρηματία που με μερικές ομπρέλες, μερικές ξαπλώστρες (ενίοτε και ως πολυτελή κρεβάτια με ουρανούς και πέπλα...) και με περισσό θράσος εξορίζουν κάθε απλό επισκέπτη του παραθαλάσσιου χώρου. Όποιος δεν είναι διατεθειμένος να πληρώσει... δεν βρίσκει χώρο να απλώσει την πετσέτα του, του στερούν μια θέση στον ήλιο...

Προσπαθήσαμε όμως στο παρόν να δείξουμε ότι υπάρχουν και άλλες δυνατότητες και προοπτικές. Απαιτούνται άνθρωποι με ήθος, επιστήμονες που τιμούν τη δουλειά τους, πολίτες με ουσιαστική κοινωνική συγκρότηση και σπανίως βλέπουμε και πολιτικούς να πράττουν ορθά, να προωθούν όντως λύσεις καλές για το δημόσιο συμφέρον. Και όχι αυτό που τόσο καταχρηστικά

και «ανάποδα» ονομάζεται δημόσιο συμφέρον, τα τελευταία 15 χρόνια, από την ελληνική δικαιοσύνη. Στον δικό τους «ανάποδο κόσμο» (ενστερνιζόμενοι μία προσφιλή και επιτυχημένη έκφραση του Κωνστ. Βαθιώτη) ως δημόσιο συμφέρον εννοούν τη μεγιστοποίηση των κερδών πανίσχυρων επιχειρηματικών συμφερόντων, καρτέλ, κ.λπ. Υπάρχει λοιπόν ένας άλλος δρόμος, ένας δρόμος που μπορεί να περισώσει τα περιτρίμματα των ελληνικών πόλεων, τις εσχαιές των οριζόντων μας σε βουνά, κάμπους και θάλασσες. Το παράδειγμα του Ναυπλίου, του ηφαιστείου του Οξυλίθου, της Πλάκας μπορεί να σταθεί μπροστά μας, να μας οδηγήσει στην πραγματική πρόοδο της χώρας, σε αρμονία με την ιστορία, το φυσικό της περιβάλλον, τους τρόπους ζωής των μικρών κοινωνιών, την παραγωγή εθνικού πλούτου με λιγότερη περιβαλλοντική και ενεργειακή επιβάρυνση και φυσική καταστροφή.

Καλούμαστε όλοι στη μίμηση αυτού του παραδείγματος, το περπάτημα σε αυτόν τον άλλο δρόμο και πολύ σημαντικό: στην αυτοπροστασία μας από τις Σειρήνες που θα θέλουν συνεχώς να ξεστρατίσουμε στις δικές τους ολισθηρές «αναπτυξιακές» ατραπούς.

Τελικά το 1973 κατάφεραν να πετύχουν τη μετάθεση της αρχαιολογίας από το Ναύπλιο στον Βόλο. Ως την πτώση της χούντας ευτυχώς έγιναν μόνο 3 τσιμεντένια κτήρια.

4) Στοιχεία της ΡΑΕΑΥ του 2022.

5) Δημ. Δ. Σουφλήρη, Ένα Ηφαίστειο του Αιγαίου και η σωτηρία του από ένα Αιολικό Πάρκο, Κυριακάτικη Δημοκρατία, 14/1/2024 (προσβάσιμο στο eteriaperivallontoskimis.blogspot.com/2024/04/blog-post_11.html).

6) Εταιρεία ΑΣΠΡΗ ΠΕΤΡΑ Α. Ε., Άδειες Παραγωγής ΡΑΕ 618/2021, ΑΡ ΕΙΔ. ΠΡΩΤ. ΑΔΕΙΑΣ ΠΑΡΑΓ. ΑΔ-04525

7) Βλ. το «Συνεχείς αγώνες για την σωτηρία της Πλάκας», στο www.ellet.gr/action/synecheis-agonis-sotiria-plakas/

8) Υπεράκτια Αιολικά Πάρκα, πρόσφατα παρουσιάστηκε μία άθλια Στρατηγική Μελέτη για αυτά.

9) Περιοχές Οργανωμένης Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών, μια απίστευτη προοπτική για τις ελληνικές θάλασσες, από μια απίστευτα ρυπογόνο και ανθυγιεινή Βιομηχανία τροφίμων.

ΤΙΣ στιγμές αυτές που διανύουμε η Ελλάδα βρίσκεται σε γενική ύφεση – πληθυσμιακή, οικονομική, κοινωνική, πολιτισμική – όμως αυτό δεν μας εμποδίζει από το να διαλεγόμαστε περί της διεθνούς πολιτικής, περί των (ρευστών) αντίπαλων στρατοπέδων, περί της πιθανότητας μιας γενικευμένης σύρραξης πάντων και πασών. Μπορούμε να είμαστε εύστοχοι στα διεθνή θέματα, όμως δεν μπορούμε να αφήνουμε τελευταίο και για την ακρίβεια σχεδόν εκτός της μικρής ημερήσιας διάταξής μας το πρόβλημα των νησιών και την πιθανότητα αυτά να αλλάξουν ομάδα. Οπότε να λέμε για μια περίοδο, «Δεν ξεχνώ τη Μυτιλήνη», «Δεν ξεχνώ τη Ρόδο», «Δεν ξεχνώ τη Φολέγανδρο» και πάει λέγοντας. Την Κύπρο θα την έχουμε ήδη ξεχασμένη.

Το συμπέρασμα της τριμερούς συζήτησης (Κ. Μελά, Ε. Φινάλι, Ρ. Ρινάλντι) στις 17/4/2024, έδειχνε σαφώς τον πτωχοπροδρομικό χαρακτήρα της επίσημης, ελληνικής εξωτερικής πολιτικής. Για την ελληνική εσωτερική πολιτική... αυτήν λέω να την αφήσουμε στην άκρη: Οι αριθμοί που προσέφερε στη δημόσια συζήτηση ο Κ. Μελάς ήταν επαρκείς για να κατασταλάξουμε σε μια εικόνα γενικευμένης ελληνικής ύφεσης. Οι άλλες χώρες της Βαλκανικής βρίσκονται και αυτές σε ύφεση, όχι ακριβώς για τους ίδιους λόγους: Αρχίζοντας από τη Βουλγαρία, που είδε τον πληθυσμό της στην περίοδο μετά την αλλαγή του συστήματος να μειώνεται από τα 9 εκατομμύρια στα 7,8, ως τη Βόρεια Μακεδονία, με 500 χιλιάδες ερημωμένα και τον πληθυσμό συγκεντρωμένο στα Σκόπια, τη Σερβία, με τους 7.107 χιλιάδες το 2024 έναντι των 7.653 χιλιάδων ανθρώπων το 2010, κι ακόμη την Αλβανία, που έχασε το 1,3% του πληθυσμού σε 10 χρόνια. Εκεί που θα περιμέναμε μια τολμηρή πολιτική ενιαίας δράσης όλων αυτών των χωρών, μια πολιτική εγρήγορσης μπροστά στον οθωμανικό κίνδυνο, έρχεται μια πολιτική νατοϊκή, ατλαντική, διχαστική, που υποδαυλίζει τις διαφορές μεταξύ τους. Όλες αυτές οι Βαλκανικές χώρες, έχουν

πληθυσμό περίπου 29 εκατομμύρια ανθρώπους, που είναι σαφώς λιγότεροι των 80 εκατομμυρίων Τούρκων – εδώ όμως μπορούμε να ερωτήσουμε: Και λοιπόν; Μήπως θα αντιμετωπίσουμε τους Τούρκους με κλωτσιές και μπουιές; Όλες οι συγκεκριμένες απώλειες των Βαλκανικών χωρών είχαν σαν πρώτο αίτιο τη μετακίνηση του πληθυσμού σε συνδυασμό με τη μειωμένη γεννητικότητα, που έκανε τις χώρες να περνούν μια πρωτοφανή φάση γήρανσης. Όμως τα βαθύτερα αίτια αυτής της μεταβολής αξίζει να διερευνηθούν: Πριν απ' όλα, πρέπει να σκεφθούμε την τεχνολογική υστέρηση, που μετέφερε αναγκαστικά «σπουδαγμένο» πληθυσμό προς τις ανεπτυγμένες οικονομίες της Δύσης, και που είχε σαν δευτερογενή συνέπεια την απώλεια των διδακτικών ωρών που χρησιμοποιήθηκαν για την άνοδο στο ανώτερο επίπεδο γνώσης. Κατά δεύτερο λόγο πρέπει να σκεφθούμε την ανεργία, που αποτελούσε ένα ισχυρό κινούν αίτιο. Επίσης δεν πρέπει να παραλείψουμε από τους συλλογισμούς μας τη στάση της νέας γενιάς απέναντι στην γεννητικότητα – στάση γενικώς επιφυλακτική.

Ο δισεκατομμυριούχος ιδιοκτήτης της Tesla κύριος Ελον Μασκ αναφέρθηκε στο δημογραφικό πρόβλημα της χώρας μας, εκφράζοντας μια άποψη που δεν θα τη λέγαμε και πολύ πρωτότυπη. Επεσήμανε ότι ο πληθυσμός μειώνεται συνεχώς, και ότι αν συνεχιστεί αυτή η φορά των πραγμάτων η Ελλάδα θα έχει 1,5

εκατομμύρια λιγότερους Έλληνες το 2050. Σύμφωνα με το Reuters, το 2022 η Ελλάδα είχε τον χαμηλότερο αριθμό γεννήσεων σε 92 χρόνια ως αποτέλεσμα της δεκαετούς κρίσης, που οδήγησε σε λιτότητα και μετανάστευση, καθώς και λόγω της αλλαγής στη στάση των νέων. Η κατάσταση αυτή οδηγεί σε συρρίκνωση του εργατικού δυναμικού ενώ δημιουργεί νέες ανάγκες για το Εθνικό Σύστημα Υγείας και Συντάξεων, το οποίο, τα επόμενα χρόνια θα έχει λιγότερα έσοδα και πολλά περισσότερα έξοδα. Η χώρα οδεύει προς ένα εκρηκτικό φαινόμενο «γήρανσης», που διαχέεται σε όλες τις κατευθύνσεις της.

Και τώρα τι γίνεται; Υπάρχουν λύσεις βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες, που αναγκαστικά προϋποθέτουν δυσάρεστες απαντήσεις. Από τις βραχυπρόθεσμες, καμία δεν μπορεί να αγνοήσει την ανάγκη μιας επιστράτευσης των ηλικιωμένων ανθρώπων, μια πολιτική ανοίγματος και υποδοχής των σε μια παράλληλη αγορά εργασίας – θα τη λέγαμε κυριολεκτικά «μετασυνταξιοδοτική». Από τις μακροπρόθεσμες, απαντήσουμε με τα λόγια μιας υπουργού του Μητσοτάκη, που είπε ότι αυτά τα οικονομικά κυρίως μέτρα πάρθηκαν χωρίς αποτέλεσμα στην Ευρώπη: Η κυρία, υπουργός μεν, πλην όμως αρκούντως στοχαστική. Εμείς ως ξεκινήσουμε από εκεί και πέρα, ως αναπτύξουμε τους εθνικούς πόρους όποιοι κι αν είναι αυτοί, και ως τους αναπτύξουμε χωρίς σωβινισμό.

Παραπομπές

1) Στο όνομα λέξεων όπως ανάπτυξη, εργασιμότητα, προσαρμοστικότητα, δικαιωματισμός, woke culture, εκσυγχρονισμός, παγκοσμιοποίηση κ.π.ά.

2) www.aftodioikisi.gr/ota/dimoi/arxaiologosrou-esose-nafplio/

3) Η παλιά πόλη του Ναυπλίου αποτελεί από το 1962 «ιστορικό διατηρητέο μνημείο». Διασώθηκε χάρη στον Αρχαιολογικό Νόμο, τη «Χάρτα της Βενετίας», τους αγώνες της Πρωτονατάρη Δειλάκη, προϊσταμένης της Εφορείας Αρχαιοτήτων, που επέβαλε κανόνες και περιορισμούς σε κάθε μορφή επιχειρηματικής δραστηριότητας στην προστατευόμενη πόλη κόντρα σε εργολάβους και επιχειρηματίες που στα χρόνια της δικτατορίας θέλησαν να «εκσυγχρονίσουν» το Ναύπλιο με πολυκατοικίες και τσιμεντένια ξενοδοχεία. Οι κάτοικοι της πόλης τη θεωρούσαν εχθρό της ανάπτυξης και των συμφερόντων τους, ο εμπορικός σύλλογος οργάνωνε απεργίες εναντίον της και οι παράγοντες του τόπου έστελναν παράπονα και καταγγελίες εις βάρος της στο καθεστώς των συνταγματαρχών.